

»Napoli-sarja on sukeutumassa yhdeksi
nykykirjallisuuden suurimmista saavutuksista.»

— THE INDEPENDENT

Elena
Fer
ran
te

**NAPOLI-
SARJA**

NELJÄS OSA

KADONNEEN
LAPSEN TARINA

WSOY

Elena
Ferrante

Kadonneen lapsen tarina

Kypsyys – Vanhuus

SUOMENTANUT HELINÄ KANGAS

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

HELSINKI

ELENA FERRANTEN NAPOLI-SARJA:

Loistava ystäväni (2016)

Uuden nimen tarina (2017)

Ne jotka lähtevät ja ne jotka jäävät (2018)

Kadonneen lapsen tarina (2018)

Questo libro è stato tradotto grazie ad un contributo alla traduzione assegnato dal Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale Italiano.

Tämä kirja on suomennettu Italian ulkoasiain ja kansainvälisen yhteistyön ministeriön käännöstuen avulla.

Tässä kirjassa esiintyvät tapahtumat, henkilöt, nimet ja vuoropuhelut ovat täysin kirjailijan mielikuvituksen ja vapaan taiteellisen ilmaisun tulosta. Mikä tahansa yhtäläisyys, viittaus tai samankaltaisuus todellisiin tapahtumiin, henkilöihin, nimiin tai paikkoihin on puhdasta sattumaa. Silloinkin kun kirjailija mainitsee instituutioita, sanoma- ja aikakauslehtiä ja kirjoja, niitä on käsitelty tarinan luovan kehittelyn pohjalta.

Italiankielinen alkuteos
Storia della bambina perduta

COPYRIGHT © 2014 BY EDIZIONI E/O

SUOMENKIELINEN LAITOS © HELINÄ KANGAS JA WSOY 2018

ISBN 978-951-0-42241-0

PAINETTU EU:SSA

HENKILÖLUETTELO:

Cerullon perhe (suutarin perhe):

Fernando Cerullo, suutari, Lilan isä.

Nunzia Cerullo, Lilan äiti.

Raffaella Cerullo, jota sanotaan *Linaksi* tai *Lilaksi*. Syntynyt elokuussa 1944, katoaa Napolista kuusikymmentäkuusivuotiaana jäljettömiin. Meni nuorena naimisiin Stefano Carraccin kanssa mutta rakastui Ischian-lomallaan Nino Sarratoreen ja jätti aviomiehensä. Kun suhde Gennaro-pojan, Rinon, syntymän jälkeen kariutui, päätti olla palaamatta enää miehensä luo saatuaan tietää, että Ada Cappuccio odotti tälle lasta. Muutti Enzo Scannon kanssa San Giovanni a Teduccioon ja muutaman vuoden jälkeen takaisin kotikortteliin Enzon ja Gennaron kanssa.

Rino Cerullo, Lilan isovelji. Nai Stefanon sisaren Pinuccia Carraccin, jonka kanssa hänellä on kaksi lasta. Myös Lilan esikoinen on nimeltään Rino.

Muita lapsia

Grecon perhe (vahtimestarin perhe):

Elena Greco, jota sanotaan *Lenucciaksi* tai *Leniksi*, koko pitkän tarinan kertojajääni, syntynyt elokuussa 1944. Kansakoulun jälkeen jatkoi menestyksekkäästi opintojaan, jotka huipentuivat yliopistotutkintoon Pisan Scuola Normalessa. Siellä hän tutustui Pietro Airotaan, jonka kanssa meni muutaman vuoden kuluttua naimisiin ja muutti Firenzeen. Pariskunnalla on kaksi tytärtä, Adele,

lempinimeltään Dede, ja Elsa, mutta Elena pettyy avioliittoonsa ja jättää perheensä aloittaakseen suhteen Nino Sarratoren kanssa, johon on ollut rakastunut lapsesta saakka.

Peppe, Gianni ja Elisa, Elenan nuoremmat sisarukset. Elenan paheksunnasta huolimatta Elisa on muuttanut asumaan Marcello Solaran kanssa.

Isä, vahtimestari kaupungintalolla.

Äiti, kotiäiti.

Carraccin perhe (don Achillen perhe):

Don Achille Carracci mustanpörssin kauppias, koronkiskuri, joka murhattiin.

Maria Carracci, don Achillen vaimo, Stefanon, Pinuccian ja Alfonson äiti. Stefanon ja Ada Cappuccion tytär on nimetty hänen mukaansa.

Stefano Carracci, don Achille -vainajan poika, kauppias ja Lilan ensimmäinen aviomies. Tyytymättömänä myrskyisään avioliittoonsa aloitti suhteen Ada Cappuccion kanssa, ja pari muutti myöhemmin yhteen. Stefanolla on kaksi lasta: poika Gennaro Lilan kanssa ja tytär Maria suhteesta Adan kanssa.

Pinuccia Carracci, don Achillen tytär. Naimisissa Lilan Rino-veljen kanssa, kaksi lasta.

Alfonso Carracci, don Achillen poika. Taipui avioliittoon Marisa Sarratoren kanssa pitkän seurustelun jälkeen.

Peluson perhe (puusepän perhe):

Alfredo Peluso, puuseppä ja kommunisti, menehtyi vankilassa.

Giuseppina Peluso, Alfredon omistautunut vaimo, teki miehensä kuoltua itsemurhan.

Pasquale Peluso, Alfredon ja Giuseppinan vanhin poika, muurari, aktiivikommunisti.

Carmela Peluso, jota sanotaan *Carmeniksi*, Pasqualen sisar. Seurusteli pitkään Enzo Scannon kanssa, mutta meni myöhemmin naimi-

siin päätien bensapumpun pitäjän kanssa. Pariskunnalla on kaksi poikaa.

Muita lapsia

Cappuccion perhe (hullun lesken perhe):

Melina, Nunzia Cerullon sukulainen, leski. Donato Sarratoren rakastajatar, joka oli menettä järkensä suhteen päätyttyä.

Melinan aviomies, kuoli epäselvissä olosuhteissa.

Ada Cappuccio, Melinan tytär. Seurusteli pitkään Pasquale Peluson kanssa. Myöhemmin hänestä tuli Stefano Carraccin rakastajatar ja avopuoliso. Suhteesta syntyi tytär, Maria.

Antonio Cappuccio, Adan veli, automekaanikko. Seurusteli nuorena Elenan kanssa.

Muita lapsia

Sarratoren perhe (runoilija-rautatieläisen perhe):

Donato Sarratore, suuri naistenmies, Melina Cappuccion entinen rakastaja. Myös Elena antautui hänelle nuorena merenrannalla Ischiällä kärsiessään syvästi Ninon ja Lilan suhteesta.

Lidia Sarratore, Donaton vaimo.

Nino Sarratore, vanhin Donaton ja Lidian viidestä lapsesta, jolla oli pitkä salainen suhde Lilan kanssa. Nai Eleonoran ja saa Albertinon pojan mutta aloittaa suhteen Elenan kanssa, jolla on niin ikään aviopuoliso ja lapsia.

Marisa Sarratore, Ninon sisar. Naimisissa Alfonso Carraccin kanssa. Michele Solaran rakastajatar, jolla on tämän kanssa kaksi lasta.

Pino, Clelia ja Ciro Sarratore, Donaton ja Lidian nuoremmat lapset.

Scannon perhe (torikauppiaan perhe):

Nicola Scanno, vihanneskauppias, kuoli keuhkokuumeeseen.

Assunta Scanno, Nicolan vaimo, kuoli syöpään.

Enzo Scanno, Nicolan ja Assuntan poika. Seurusteli pitkään Carmela Peluson kanssa. Kun Lila päätti jättää Stefanon lopullisesti, huolehti hänestä ja Gennarosta ja muutti heidän kanssaan San Giovanni a Teduccioon.

Muita lapsia

Solaran perhe (samannimisen baari-konditorian omistajan perhe):

Silvio Solara, baari-konditorian isäntä.

Manuela Solara, Silvion vaimo, koronkiskuri, joka murhattiin kotitalonsa ovensuuhun.

Marcello ja *Michele Solara*, Silvion ja Manuelan pojat. *Marcello*, jonka Lila nuoruudessa torjui, on muuttanut asumaan Elenan pikkusisaren Elisän kanssa. *Michele* on naimisissa kondiittorin tyttären Gigliolan kanssa ja heillä on kaksi poikaa, mutta hän ottaa rakastajattarekseen Marisa Sarratoren ja saa tämän kanssa vielä kaksi lasta. Hänellä on silti yhä pakkomielle Lilasta.

Spagnuolon perhe (kondiittorin perhe):

Signor Spagnuolo, kondiittori Solaran baari-konditoriaassa.

Rosa Spagnuolo, kondiittorin vaimo.

Gigliola Spagnuolo, kondiittorin tytär, Michele Solaran vaimo ja hänen kahden poikansa äiti.

Muita lapsia

Airotan perhe:

Guido Airotta, Kreikan kirjallisuuden professori.

Adele Airotta, hänen vaimonsa.

Mariarosa Airotta, vanhin tytär, taidehistorian tutkija Milanossa.

Pietro Airotta, nuori yliopistoprofessori, Elenan aviomies, Deden ja Elsan isä.

Opettajat:

Ferraro, kansakoulunopettaja ja kirjastonhoitaja.

Oliviero, kansakoulunopettaja.

Gerace, lukion alempien luokkien opettaja.

Galiani, lukion ylempien luokkien opettaja.

Muita henkilöitä:

Gino, apteekkarin poika, Elenan ensimmäinen poikaystävä. Korttelin fasistien johtaja, joka murhattiin apteekin oven eteen.

Nella Incardo, maestra Olivieron serkku.

Armando, lääkäri, Galianin poika. Naimisissa Isabellan kanssa, Marco-pojan isä.

Nadia, opiskelija, Galianin tytär, joka seurusteli nuorena Ninon kanssa. Aktivoituu poliittisesti ja alkaa elää yhdessä Pasquale Peluson kanssa.

Bruno Soccavo, Nino Sarratoren ystävä ja rikkaan tehtailijan poika San Giovanni a Teduccioissa Napolin lähellä. Murhattiin tehtaassaan.

Franco Mari, opiskelija, Elenan poikaystävä ensimmäisinä yliopistovuosina, poliittinen aktivisti. Menetti toisen silmänsä fasistien hyökkäyksessä.

Silvia, poliittisesti aktiivinen yliopisto-opiskelija, jolla on poika, Mirko, lyhyestä suhteesta Nino Sarratoren kanssa.

KYPSYYS

KADONNEEN LAPSEN TARINA

1 .

LOKAKUUSTA 1976 vuoteen 1979, jolloin muutin takaisin Napoliin, vältin pitämästä Lilaan säännöllistä yhteyttä. Mutta helppoa se ei ollut. Hän yritti melkein heti palata väkisin elämäni ja minä puolestani yritin olla välittämättä hänestä, sietää häntä, alistua hänen tunkeiluunsa. Vaikka hän käyttäytyi kuin haluaisi vain tukea minua vaikeassa elämäntilanteessa, en pystynyt unohtamaan, kuinka halveksuvasti hän oli minua kohdellut.

Nyt ajattelen, että jos olisin loukkaantunut vain hänen solvauksesta – olet täysi typerys, hän oli huutanut puhelimesta kun olin kertonut Ninosta, eikä hän ollut koskaan ennen, *koskaan*, puhunut minulle siihen sävyyn – olisin pian päässyt asiasta yli. Todellisuudessa hänen vihjauksensa Dedeeseen ja Elsaan satutti minua paljon enemmän. Ajattele mitä vahinkoa teet tyttärillesi, hän oli soimannut, mutta sillä hetkellä en ollut kiinnittänyt siihen sen enempää huomiota. Ajan oloon nuo sanat kuitenkin alkoivat painaa mielessäni ja ajattelin niitä usein. Lila ei ollut ikinä ollut vähääkään kiinnostunut Dedestä ja Elsasta eikä varmasti muistanut edes heidän nimiään. Joka kerta kun olin puhelimesta kertonut jonkin tyttärieni nokkelan lausahduksen, hän oli keskeyttänyt minut ja ruvennut puhumaan muista asioista. Ja tavatessaan heidät ensimmäistä kertaa Marcello Solaran luona hän oli vain hajamielisesti vilkaissut heitä ja sanonut jotakin ympäröivästä, kiinnittämättä mitään huomiota heidän kauniisiin vaatteisiinsa tai hiuksiinsa, tai siihen kuinka hyvin he osasivat ilmaista itseään nuoresta iästään huolimatta. Ja he olivat sentään *minun* tekemiäni, *minun* kasvattamiani, minun, hänen

lapsuusystävänsä: hänen olisi pitänyt antaa äidinylpeydelleni tilaa, ellei aidosta sydäimestä, niin vähintäänkin kohteliaisuudesta. Mutta Lila ei ollut sanonut edes mitään hyvántahtoisen ironista vaan oli suhtautunut heihin täysin välinpitämättömästi. Vasta siinä puhelinkeskustelussa – varmasti mustasukkaisuudesta, koska olin saanut Ninon – hän oli muistanut tyttäreni ja halunnut huomauttaa, että olin huono äiti, joka oman onnen tavoittelussaan aiheutti lapsilleen kärsimystä. Aina kun ajattelin sitä, minua alkoi hermostuttaa. Oliko Lila muka välittänyt Gennarosta silloin kun jätti Stefanon, silloin kun vei hänet naapurin hoiviin voidakseen käydä tehtaassa töissä, silloin kun lähetti hänet minulle melkein kuin päästäkseen pojasta eroon? Oi voi, minulla oli puutteeni, mutta olin ehdottomasti parempi äiti kuin hän.

2.

NOINA VUOSINA tämänkaltaisten ajatusten pyörittelemisestä tuli minulle tapa. Vaikka Lila ei ollut loppujen lopuksi sanonut Dedestä ja Elsasta kuin tuon yhden häijyn lauseen, koin että hänestä oli tullut asianajaja heidän lapsentarpeilleen, ja minä jouduin todistelemaan, että hän oli väärässä, joka kerta kun löin heitä laimin keskittyäkseni omiin asioihini. Mutta se oli vain harmistukseni synnyttämä kuiske; mitä Lila oikeasti ajatteli äitiydestäni, sitä en osaa sanoa. Hän on ainoa, joka voi sen kertoa, jos hän todella on onnistunut ujuttautumaan tähän sanojen pitkän pitkään ketjuun ja muuttamaan tekstiäni, liittämään puuttuvia lenkkejä ja irrottamaan yhtä huomaamattomasti toisia kertoakseen minusta enemmän kuin mihin olen itse valmis, enemmän kuin kykenen itse kertomaan. Toivon hartaasti että

hän on sen tehnyt, olen kaivannut sitä siitä lähtien kun aloin kirjoittaa tarinaamme muistiin, mutta minun täytyy päästä loppuun asti, ennen kuin voin tarkistaa kaikki nämä sivut. Jos yrittäisin tehdä niin nyt, juuttuisin varmasti matkan varrelle. Olen kirjoittanut liian kauan, uupumukseen saakka, ja on yhä vaikeampaa pitää kertomuksen punaisesta langasta kiinni vuosien, pienten ja suurten tapahtumien, eri tunnekuohujen myllerryksessä. Käy helposti niin, että joko sivuutan omia asioitani päästäkseni mahdollisimman nopeasti kiinni Lilaan ja hänen tuomiinsa vaikeuksiin, tai mikä vielä pahempaa, pitäydyn vain oman elämäni tapahtumissa, koska niistä on helpompi kirjoittaa. Mutta minun pitää välttää senkaltaista kahtiajakoa. En saa lähteä ensiksi mainittua tietä, sysätä itseäni syrjään, sillä silloin löydän yhä vähemmän jälkiä myös Lilasta, koska suhteemme erikoislaadun vuoksi pystyn tavoittamaan hänet vain itseni kautta. Mutta en saa lähteä sitä toistakaan tietä. Lila itse asiassa varmasti kannustaisi minua juuri siihen, että puhuisin entistä enemmän itsestäni. Siitä vain, hän sanoisi, kerro millaista sinun elämästäsi on tullut, viis minun kokemuksistani, myönnä etteivät ne kiinnosta edes sinua. Ja lopuksi hän sanoisi: minä olen pelkkää suttua, täysin epäsopivaa ainesta kirjaasi, jätä minut rauhaan, Lenù, ei poispyyhittyä voi kertoa.

Mitä minä siis teen? Annan hänelle jälleen kerran periksi? Hyväksyn, että aikuiselämä tarkoittaa sitä että lakkaa näyttäytymästä, oppii piiloutumaan, kunnes katoaa kokonaan? Myönnän, että mitä enemmän vuodet kuluvat, sitä vähemmän tiedän Lilasta?

Torjun väsymykseni ja istun kirjoituspöytäni ääreen heti aamusta. Nyt kun alan lähestyä tarinamme kipeintä kohtaa, yritän paperilla etsiä meidän kahden välillä sellaista tasapainoa, jota en todellisuudessa ole onnistunut löytämään edes itseni kanssa.

3.

MONTPELLIERIN PÄIVISTÄ muistan kaiken paitsi itse kaupungin; tuntuu kuin en olisi siellä ikinä käynytkään. Lukuun ottamatta hotellia ja valtavaa luentosalia, jossa Ninon tutkija-konferenssi pidettiin, näen silmissäni vain tuulisen syysmaise-
man ja valkoisten pilvien päällä lepäävän sinisen taivaan. Mutta silti kaupungin nimi, Montpellier, on monesta syystä jäänyt mieleeni paon symbolina. Olin ollut ulkomailla jo kerran sitä ennen, Pariisissa Francon kanssa, ja saanut rohkeudestani sähköistävää energiaa. Mutta silloin minusta oli tuntunut, että maailmani pysyisi ikuisesti korttelissa, Napolissa, ja kaikki muu jäisi vain lyhyeksi huviretkeksi, jonka poikkeuksellisessa ilmapiirissä voisin kuvitella itseni ihmiseksi jollaista minusta ei tosielämässä koskaan tulisi. Mutta vaikka Montpellier ei ollut läheskään yhtä jännittävä kaupunki kuin Pariisi, koin että siellä pidäkkeeni irtosivat ja minä ikään kuin laajenin. Jo se, että olin siinä paikassa, kävi minulle todisteesta, että kortteli, Napoli, Pisa, Firenze, Milano, koko Italia olivat maailmassa vain pienen pieniä murusia ja että oli aivan oikein olla tyytymättä niihin murusiin. Montpellierissä huomasin, kuinka rajoittunut katseeni oli ollut, samoin kieli jolla puhuin ja jolla olin kirjoittanut. Montpellierissä tajusin, kuinka kapea-alaiseksi elämäni kolmekymmentäkaksivuotiaana vaimona ja äitinä oli muodostunut. Ja kaikkien noiden rakkaudentäyteisten päivien aikana tunsin ensimmäistä kertaa olevani vapaa kaikista niistä velvoitteista joita olin kasannut itselleni vuosikausia, niistä jotka liittyivät perhetaustaani, niistä joita olin ottanut opiskelumenestykseni myötä ja niistä jotka johtuivat elämänvalinnoistani, eritoten avioliitostani. Siellä ymmärsin myös, miksi olin aikoinani ollut niin iloinen nähdessäni ensimmäisen kirjani käännettynä vie-

raille kielille, ja toisaalta syyt mielipahaani, kun se oli saanut niin vähän lukijoita Italian ulkopuolella. Oli ihmeellistä ylittää rajoja, heittäytyä erilaisiin kulttuureihin, tajuta että lopullisina pitämäni asiat olivatkin väliaikaisia. Aiemmin olin ajatellut että se, että Lila ei ollut koskaan poistunut Napolista vaan oli säikähtänyt jo San Giovanni a Teduccioa, oli hänen kyseenalainen valintansa, jonka hän tapansa mukaan osasi kääntää edukseen, mutta nyt näin sen vain henkisen rajoittuneisuuden merkinä. Reagoin niin kuin loukattu ihminen reagoi, antamalla samalla mitalla takaisin. *Ai sinäkö muka erehdyit minusta? Ehei, ystäväiseni, minä se erehdyin sinusta: sinä katselet päätiellä ajavia kuorma-autoja lopun elämäsi.*

Päivät kuuluivat kuin siivillä. Konferenssin järjestäjät olivat varanneet Ninolle hotellista yhden hengen huoneen jo hyvissä ajoin, ja koska minä olin päättänyt lähteä mukaan viime tipassa, varausta ei voinut enää muuttaa. Asuimme siis eri huoneissa, mutta joka ilta kävin suihkussa, tein iltavalmistelut ja lähdin sydän läpättäen hänen huoneeseensa. Nukuimme toisiimme kietoutuneina kuin peläten, että jokin paha voima voisi erottaa meidät yön aikana. Aamulla tilasimme aamiaisen vuoteeseen, nautimme sellaisesta ylellisyydestä jota olin nähnyt vain elokuvissa, nauroimme paljon ja olimme onnellisia. Päivällä menin Ninon seuraksi suureen istuntosaliin, ja vaikka luennoitsijat lukivat tekstejään sivu toisensa jälkeen itsekin kyllästyneen kuuloisina, oli jännittävää olla siellä hänen kanssaan, istua hänen vieressään häiritsemättä häntä. Nino seurasi esityksiä tarkkaavaisena, teki muistiinpanoja ja kuiskasi välillä korvaani jonkin ironisen kommentin tai hellän sanan. Lounaalla ja illallisella seurustelimme eri puolilta maailmaa tulevien tutkijoiden kanssa, kuulimme vieraita nimiä, vieraita kieliä. Kaikkein maineikkaimmat luennoitsijat toki istuivat omassa pöydässään, kun taas me olimme isossa pöytäseurueessa, johon kuului nuo-

rempia tutkijoita. Mutta Ninon sulava käytös sekä konferenssisalissa että illallisella teki minuun suuren vaikutuksen. Kuinka erilainen hän olikaan kuin vielä opiskellessaan, tai silloin kymmenisen vuotta sitten puolustaessaan minua kirjakaupassa Milanossa. Hän oli hylännyt poleemisen esitystapansa, hän osasi ylittää tahdikkaasti akateemisia raja-aitoja ja solmi suhteita asiallisen hurmaavasti. Hän keskusteli loistavasti milloin (erinomaisella) englannilla, milloin (hyvällä) ranskalla ja toi esiin vanhan lukkarinrakkautensa numeroihin ja tehokkuuteen. Olin ylpeä hänen saamastaan huomiosta. Muutamassa tunnissa hän valloitti kaikki ja häntä vedettiin joka suuntaan.

Oli vain yksi tilanne, jolloin hän yhtäkkiä muuttui. Illalla ennen kuin hänen oli määrä pitää oma puheenvuoronsa, hänestä tuli torjuva ja epäkohtelias ja hän vaikutti hirveän ahdistuneelta. Hän alkoi vähätellä valmistelevansa esitystä, toisteli useampaan kertaan, että kirjoittaminen ei ollut hänelle yhtä helppoa kuin minulle, suuttui koska hänelle ei ollut jäänyt tarpeeksi aikaa tehdä hyvää työtä. Minulle tuli huono omatunto – oliko meidän hankala suhteemme haitannut hänen keskittymistään? – ja yritin korjata tilanteen halaamalla ja suukottelemalla häntä, kehotin häntä lukemaan luentonsa minulle ääneen. Nino suostui, ja hänen säikähtäneen koulupojan olemuksena liikutti minua. Teksti ei ollut yhtään vähemmän ikävyyttävä kuin muut salissa jo kuulemani, mutta kehuin sitä kovasti ja hän rauhoittui. Seuraavana aamupäivänä hän esiintyi hiukan teennäisen innostuneesti ja hänelle taputettiin. Illalla yksi konferenssin arvostetuimmista osallistujista, amerikkalainen tutkija, kutsui hänet pöytänsä. Minä jäin yksin mutta en sitä harmittellut. Silloin kun olin Ninon seurassa, en puhunut kenenkään kanssa, mutta hänen poissa ollessaan jouduin tulemaan toimeen ontuvalla ranskallani ja niin tutustuin erääseen pariisilaiseen pariskuntaan. Pidin heistä, koska huomasin pian, että he olivat

vähän samanlaisessa tilanteessa kuin mekin. Molemmat näkivät perheen tukahduttavana instituutiota, molemmat olivat tehneet vaikean päätöksen jättää puolisonsa ja lapsensa, molemmat vaikuttivat onnellisilta. Miehellä, noin viisikymmenvuotiaalla Augustinilla, oli punakat kasvot, siniset eloiset silmät ja tuuheat vaaleat viikset. Nainen, Colombe, oli lumoavan tyylikäs, vähän yli kolmekymmentä kuten minäkin, hänellä oli lyhyet mustat hiukset, sirot kasvot, voimakaspiirteiset silmät ja suu. Puhuin etenkin hänen kanssaan, ja kävi ilmi että hänellä oli seitsenvuotias poika.

”Minun esikoistyttäreni täyttää seitsemän vasta muutaman kuukauden päästä”, kerroin, ”mutta hän menee tänä vuonna jo toiselle luokalle, hän on hyvin etevä.”

”Minunkin poikani on älykäs ja nokkela.”

”Kuinka hän on ottanut eronne?”

”Hyvin.”

”Eikö hän ole kärsinyt siitä ollenkaan?”

”Lapset eivät ole yhtä joustamattomia kuin me, he sopeutuvat helposti.”

Colombe jatkoi pitkään lasten sopeutumiskyvystä ja tuntui saavan ajatuksesta lohtua. Hän lisäsi: meidän ympyröissämme on melko tavallista, että vanhemmat eroavat, lapset tietävät että se on mahdollista. Mutta juuri kun olin sanomassa, että minä en tuntenut muita eronneita naisia kuin erään ystävättäreni, Colomben äänensävy äkkiarvaamatta muuttui ja hän alkoi moittia poikaansa. Hän on lahjakas mutta hidas, ja koulussa hän on kuulemma huolimaton, nainen puuskahti. Ihmettelin kovasti, kuinka nopeasti hänestä oli kadonnut kaikki hellyys lastaan kohtaan, hän puhui lähes vihaisesti, aivan kuin poika käyttäytyisi niin kiusataksaan äitiään, ja minulle tuli ahdistunut olo. Hänen kumppaninsa ilmeisesti huomasi sen ja otti puheeksi omat poikansa, joista toinen oli neljätoista ja toinen kahdek-

santoista, kerskui leikillisesti molempien menestyksestä niin nuorten kuin kypsempienkin naisten keskuudessa. Kun Nino palasi viereeni, miehet – etenkin Augustin – alkoivat arvostella konferenssin puhujia kovin sanoin. Colombe meni melkein heti leikkiin mukaan hiukan teennäisen hilpeänä. Toisten parhaaminen loi nopeasti yhteenkuuluvuudentunteen, Augustin puhui ja joi paljon koko illan, ja hänen naisystävänsä nauroi heti kun Nino onnistui saamaan jonkin sanan väliin. He ehdottivat, että lähtisimme heidän mukanaan autolla Pariisiin.

Lapsista puhuminen ja tuo kutsu, johon emme vastanneet myöntävästi emmekä kieltävästi, palauttivat minut takaisin maanpinnalle. Dede ja Elsa olivat toki käyneet mielessäni tämän tästä, ja Pietro myös, mutta kuin häilyen jossakin rinnakkaismaailmassa, liikkumattomina Firenzessä keittiöpöydän ympärillä tai television ääressä tai vuoteissaan. Äkkiä minun ja heidän maailmansa välinen yhteys palasi. Tajusin, että Montpellierin päivät olisivat pian lopussa, että Nino ja minä joutuisimme palaamaan kotiin ja kohtaamaan omat aviokriisimme, minä Firenzessä ja hän Napolissa. Lapset palasivat kiinni minuun, tunsin siteemme voimallisesti. En ollut kuullut heistä mitään viiteen päivään, ja asian tajuaminen sai minut voimaan pahoin, kaipaus kävi sietämättömäksi. En pelännyt tulevaisuutta yleisellä tasolla, Nino tuntui kuuluvan siihen erottamattomasti, vaan lähitunteja, huomista, ylihuomista. En mahtanut itselleni mitään, ja vaikka oli jo melkein keskiyö – mitä väliä sillä on, ajattelin, Pietro valvoo kumminkin – yritin soittaa kotiin.

Se osoittautui melko vaikeaksi, mutta lopulta pääsin läpi. Haloo, sanoin. Haloo, toistin. Tiesin että Pietro oli langan toisessa päässä, kutsuin häntä nimeltä: Pietro, Elena täällä, kuinka tytöt voivat? Linja katkaistiin. Odotin muutaman minuutin, sitten pyysin keskusta soittamaan uudelleen. Olin valmis jatkamaan vaikka koko yön, mutta tällä kertaa Pietro päätti puhua.

”Mitä sinä haluat?”
”Tietää, kuinka lapsilla menee.”
”He ovat nukkumassa.”
”Niin, mutta kuinka heillä menee?”
”Mitä sinä siitä piittaat?”
”He ovat minun tyttäriäni.”
”Olet jättänyt heidät, he eivät halua enää olla sinun tyttäriäsi.”
”Niinkö he sanoivat sinulle?”
”He sanoivat niin äidilleni.”
”Oletko kutsunut Adelen luokseen?”
”Olen.”
”Kerro heille, että tulen kotiin parin päivän päästä.”
”Ei, älä tule takaisin. Kukaan meistä, minä, tytöt, äitini, ei halua enää nähdä sinua.”

4.

ITKEÄ TIRAUTIN, sitten rauhoituin ja lähdin Ninon luo. Halusin kertoa hänelle puhelusta, halusin hänen lohduttavan minua. Mutta juuri kun aioin koputtaa hänen huoneensa oveen, kuulin että hän puhui jonkun kanssa. Epäröin. Nino oli puhelimesta; en saanut selvää, mitä hän sanoi, enkä edes mitä kieltä hän puhui, mutta ajattelin heti että langan toisessa päässä oli hänen vaimonsa. Tapahtuiko näin siis joka ilta? Soittiko hän Eleonoralle heti kun minä menin huoneeseeni iltavalmisteluille ja hän jäi yksin? Yrittivätkö he erota ystävinä? Vai olivatko he sopimassa erimielisyytensä, Montpellier jäisi pelkäksi välikohtaukseksi ja Eleonora ottaisin Ninon takaisin?

Päätin koputtaa. Nino keskeytti puhumisen, tuli hetken hiljaisuus, sitten hän jatkoi vielä matalammalla äänellä. Her-

mostuin, koputin uudestaan, mitään ei tapahtunut. Minun piti koputtaa vielä kolmannenkin kerran, ja kovaa, ennen kuin hän tuli avaamaan. Hyökkäsin heti, väitin että hän piilotteli minua vaimoltaan, huusin että olin soittanut Pietrolle, että mieheni ei antaisi minun enää nähdä tyttäriäni, että minä olin panemassa peliin koko elämäni, kun hän vain lirkutteli puhelimesta vaimonsa kanssa. Yöstä tuli hirveä, riitelimme raivoisasti, emme olleet millään päästä sovintoon. Nino yritti rauhoitella minua kaikin keinoin: hän nauroi hermostuneesti, vihastui siitä kuinka Pietro oli minua kohdellut, suuteli minua, minä työnsin hänet pois, ja hän valitti että olin hullu. Mutta vaikka kuinka painostin, hän ei myöntänyt puhuneensa vaimonsa kanssa vaan vannoi poikansa nimeen, ettei ollut pitänyt Eleonoraan yhteyttä sen päivän jälkeen kun oli lähtenyt Napolista.

”No kenelle sinä sitten soitit?”

”Eräälle kollegalle täällä hotellissa.”

”Keskellä yötä?”

”Keskellä yötä.”

”Valehtelija.”

”Se on totuus.”

Kieltäydyin pitkään rakastelemasta, en pystynyt, pelkäsin ettei Nino enää rakastaisi minua. Sitten annoin periksi, jotta en joutuisi ajattelemaan että kaikki oli jo lopussa.

Seuraavana aamuna heräsin lähes viiden päivän yhdessäolon jälkeen ensimmäistä kertaa huonotuulisena. Meidän täytyi lähteä, konferenssi oli päättymässä. Mutta en halunnut, että Montpellier jäisi pelkäksi välikohtaukseksi, pelkäsin palata kotiin, pelkäsin Ninon palaamista kotiin, pelkäsin menettäväni lapset lopullisesti. Kun Augustin ja Colombe ehdottivat uudestaan, että lähtisimme heidän kanssaan autolla Pariisiin, ja sanoivat voitavansa jopa majoittaa meidät, käännysin Ninon puoleen toivoen että hänkin palaisi halusta venyttää yhteistä aikaamme,

siirtää paluuta. Mutta hän puisteli vakavana päätään ja sanoi: mahdotonta, meidän pitää matkustaa takaisin Italiaan, ja alkoi puhua lennoista, lipuista, junista, rahasta. Mielenrauhani oli hauras, tunsin pettymystä ja kaunaa. Olin oikeassa, ajattelin, hän valehteli minulle, hän ei ole eronnut vaimostaan lopullisesti. Hän oli todellakin soittanut Eleonoralle joka ilta, luvannut tulla konferenssin jälkeen kotiin eikä voinut viipyä edes paria päivää pidempään. Entä minä?

Muistin Nanterren kustantamon ja kunnianhimoisen tekstini miehen keksimästä naisesta. Siihen mennessä en ollut puhunut itsestäni kenenkään kanssa, en edes Ninon. Olin ollut hymyilevä, lähes mykkä nainen, joka vietti yönsä lahjakkaan napolilaisprofessorin kanssa, nainen joka oli liimautunut häneen ja suhtautui hänen tarpeisiinsa ja ajatuksiinsa valppaasti. Mutta nyt sanoin teennäisen iloisesti: Ninolla on kiire kotiin, mutta minulla on asiaa Nanterreen, minulta ilmestyy pian – tai on ehkä jo ilmestynyt – kirjallinen työ, puoliksi essee, puoliksi kertomus; taidankin lähteä mukaanne ja käväistä samalla tapaamassa kustantajaani. Molemmat katsoivat minua kuin olisin vasta sillä hetkellä alkanut olla oikeasti olemassa ja kyseivät työstäni lisää. Kerroin jotakin, ja kävi ilmi, että Colombe tunsu hyvin rouvan, joka johti pientä mutta ilmeisen arvostettua kustantamoa. Kielenkantani irtosivat, aloin puhua kirjallisesta urastani lennokkaasti ja ehkä vähän liioitellen. Mutta tarkoitukseni ei ollut niinkään tehdä vaikutusta ranskalaispariskuntaan vaan Ninoon. Halusin muistuttaa hänelle, että minulla oli oma, palkitseva elämä, ja koska olin pystynyt hylkäämään tyttäreni ja Pietron, saatoin yhtä lailla luopua myös hänestä, enkä mitään viikon tai kahden kuluttua, vaan heti.

Nino kuunteli ja sanoi sitten Colombelle ja Augustinille asiallisesti: hyvä on, ellei siitä ole liikaa vaivaa, otamme tarjouksenne vastaan. Mutta jäätyämme kahden hän vaikutti hermostuneelta

»Napoli-sarjan romaanit muodostavat kiistattoman mestariteoksen. Luin kaikki kirjat täydellisen keskittymisen tilassa. Olin kerta kaikkiaan lumoutunut. En tahtonut mitään muuta kuin seurata Lilan ja Elenan elämää viimeiseen sivuun saakka.»

– kirjailija *Jhumpa Lahiri*

»*Vahingoittaa voi vain sellaista ihmistä, joka rakastaa. Ja minä en rakasta enää ketään.*»

Napolin mystinen vetovoima saa Elena Grecon tyttäriin muuttamaan takaisin lapsuutensa kotikortteliin. Elenan ja Lilan myrskyisä, toisiaan peilaava ystävyysuhde syvenee perhe-elämän realiteeteissa: miehet, rakastajat, lapset ja ikääntyvät vanhemmat lähentävät naiset taas toistensa tueksi. He yrittävät sovittaa yhteen äitiyttä ja oikeutta päättää omista asioistaan maskuliinisen yhteiskunnan raudanlujassa otteessa. Elena menestyy kirjailijana ja tulinen, aina yhtä pitelemätön Lila yrittäjänä.

Koko Napoli on muutosten kourissa. Poliittinen radikalisoituminen, korruptio ja järjestäytyneet rikollisuus lietsovat levottomuutta. Huume-kauppa leviää kortteliin. Maa järisee, ihmisiä katoaa. Elena ja Lila kuuluvat niihin harvoihin jotka eivät ole riippuvaisia Solaran perheen liiketoimista, seikka joka johtaa vaaralliseen konfliktiin. Korttelissa jo pitkään väreillyt lupaus uudesta aikakaudesta murenee järkyttävään tragediaan.

PÄÄLLYKSEN KUVA Ruby Del Angel / Arcangel PÄÄLLYS Martti Ruokonen

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-42241-0